

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Magyar Párt fórumán

Nézzünk szembe minden kritikával

I.

Néhány nap óta a Magyar Párt ellen
kisebbségi cikkek jelennek meg a Nagyvárad
újságjainak. A cikkek megjelenése nem meg
tehető, az okok felett nem kell mélyre tekin
tenünk; mi pedig jóhiszeműségünkben nem kétel
münk. Bármennyire elismerjük a jóhisze
műséget, mégis azért, mert alig mulik el nap,
amikor a párt hiányait, fogyatékosságait ne
múlhat föl, kizáróan a pártvezetőséget
szólva minden mondatukban; a közönség
származtatása végett foglalkoznunk kell a
pártunk felhánytorgatott vádakkal, tiszta és
személytelenül szemmel tekintve a valóságot
és a kritikus is.

Nem a polémia kedvéért, hanem kizárólag az igazságért, mert félős, hogy ezek a kritikai cikkek bizalmatlanságot kelthetnek az országban. Teljesen jogosan gondolkozunk a közönség szemében a Magyar Párt iránt, tehát a Magyar Párt jelszava és jövője érdekében bizonyos szempontokra kell világítanunk.

Nem akarunk kitérni az elmúlt hét eszedőre, annak szótalan nehézségeire. Azt én hozzuk föl az erős kitételi kritikákkal szemben, hogy a magyarságnak nem oly könnyű még ma sem összeszedni magát, amint szeretnők magunk is, mert elcsúszta a történelmi csapástól, amely a magyarságot érte, de a kritika leadása előtt előszörban a mérlegbe helyezendők tartó a magyarság iránt még mindig érzett elgútságot és gyanakvást s a kormányynak a hatóságoknak nem éppen jóindulatu alkuzásait. Számításba kell venni különösen a magyarságnak óriási gazdasági veresztését, amely minden politikai ténykeket megerőtlénit s bántortalanít tesz. Nem lehet számításban kívül hagyni intelligenciának nagy megapadását. Ezek a körülméyek, melyeket csak hirtelenségben tűpünk ki a hét év történetéből, eléggé megmagyarázzák azt, ha a Magyar Párt szervezete több bírálatot provokál, mint amennyi ténykezes munkát s összefogó organikus eredményt tud felmutatni. Az okozat latolásánál látni kell mindig az okot, de azt aztán észle és elfogulatlan szemmel, nem egyéni uságos ábrándok vezetéken indulva el és győköpen a tényeknek, a tetteknek alapos merete után és az elfogultság minden látatának kiküszöbölésével.

Hogy a fentebb említett indokok mennyire tényezők, bizonyítja az, hogy nemcsak omániában állanak fenn, hanem a többi tódállamokban is. Például Jugoszláviában, hol ugyan kevesebb a magyarság, de viszont kisebb területre van koncentráldva, ehát jobban egy csoportba tömörülten, könnyebben is vezethető, szervezhető, még mindig nem tudott a magyarság politikai erőhatalomná kifejlődni. És Csehszlovákiában, ahol a parlamenti és községi választásokban meglehetősen eredményt ért el: a maga organizációjában szintén meglehetősen sikereséig. De éppen az, hogy sokréteguébe dacára eredményt ért el, azt bizonyítja, hogy nem a magyarságban és szervezetében, hanem a viszonyokban

rejlik a siker, vagy a sikertelenség titka. Csehszlovákiában nem a magyarság organizatorius erején múlott a felmutatott eredmény, hanem a köztársaság demokratikus választási rendszere, a kisebbségek sajtószabadsága és különösen erős gyűlekezői szabadsága tette lehetővé, hogy legalább parlamenti és községi képviselőkhöz jussanak. A viszonyokon, a helyzet adottságán forog elsősorban az emberek, a nemzetek, és természetesen a népkisebbségi szervezetek élete is. Ha nálunk a csehszlovákiai politikai viszonyok uralkodnának, a Magyar Párt vezetőségét sem érné annyi gáncs.

A jelzett kritikái cikkekben három kifogást olvasunk. Vegyük sorba mindhámat s lássuk mennyiben állanak meg, a tények-kei, a valósággal és a lehetőségekkel szembeállítva.

Először azt óhajtja a kritika, hogy ne a központból kiszemelt emberek vezessék az egyes járások és községek magyarságát, ne régi politikusok és régi szereplők, hanem akik közbizalomból jutnak ehhez a vezetőszerephez.

Ez így elmondva nagyon szép és azt hinné az ember e sorok elolvasása után, hogy a vezetésre valósággal túlekedés van a magyarság körében és hogy a Magyar Párt mágnaíai s mai vezetőfőriai akadályozzák meg, hogy a népek hivatott íiai misszióikat teljesítsék, hogy a mágnaíók miatt nem tudnak a vidéki magyar erők megfelelő pozícióhoz jutni.

De mit mond a tapasztalat? Mit látunk ha a város falai közül, a túrelmes íróasztal mellől kimenve, tekintünk körül magasabb nézőpontból a magyarság életének horizontján. Megtudjuk azt a tényt, hogy éppen annál a gyanakvásnál s elfoglaltságnál fogva, amely a hivatalos részlől a Magyar Párt működését kíséri: a vállalkozó szellemekben s arra való irányítóokban van a legnagyobb hiány. Ma, amikor a magyar ember földjét, lakását, egzisztenciáját félti, amikor minden egyszerű bizonyítvány, útlevél, amihez egyébként polgáradata joga van mindenkinek: az úgynevezett politikai megbízhatóság szerint bíráltatik el s adatik ki, senki, vagy nagyon kevés azoknak a száma, akik magokat exponálni merik. Ezek a kevesek azonban már régen, nem most, hanem a kezdet kezdetén már siettek felajánlani szolgálataikat a

Magyar Pártnak, akkor amikor még a mai kritikusok zöme pénzért se volt látóhatáron látható.

Szóval az exponáltság szomorú és fenyegető eshetőségei miatt állanak a tömegek vezetői és tanácsadói nélkül mindennapi érdekeik felkarolásában, bizony sajnós, meglehetősen nagy területeken; nem pedig a Magyar Párt gőgös elzártága, vagy feudális szelleme miatt.

Kételkedünk abban, hogy azok, akik a Magyar Párt működését kritizálják, megtudnák-e jólén igen dusan magyarulakta nagy közegében, járásí székhelyeken is azokat az embereket, akik a magyarság expozitúráját magukra vállalják, mert ha erre képesek lennének, a Magyar Párt központja ezer örömmel venné igénybe e megjelölt testvéreink munkásságát. Tagadhatatlan, hogy meg vannak azok a vezetésre hivatott emberek, akik széles néprétegekkel s a Magyar Párt központjával egyaránt melegen éreznek és akik kétségkívül azonnal a legbátrabb vezetők és szószólók lennének, mihielyt a magyarság szabad politikai mozgását visszanyerné és szervezőiket gyanus, megbélyegzett megbízhatatlan polgárokként nem tekintené. Akkor, mikor csak a bizalom rózsaszínű napja sütné rájuk és keletlenetlenség felhője sohasem zavarná meg a látóhatárt. Azon azonban, akik most és már kezdettől foglalkoznak a magyarság szervezésével és írásban és élőszóval, falvaktan, községeiben személyesen próbálkoznak az oly szükséges expozitúrák megszervezésével, a tapasztalatok összegezésénél, szomorúan állapítják meg összejöveteleiken a nehézségeket, amelyek felett azonban a valóság ismeretében még nekik sem lehet másként, mint jóindulatu elnézésel és megértéssel gyakorolni a kritikát. Ha a Nagyváradí Napló publicisztái, akik oly könnyedén bírálják a Magyar Pártot, ezekben a kísérletezésekben, vezetők felhajtásában, felkutatásában részt vettek volna és látták volna, hogy milyen félenként húzódnak vissza az emberek minden megbízás elől, nem tárnák fel olyan meggondolatlanul a párt sebeit azok előtt, akik ezeket a vérző és sajgó sebeket olyan örömmel látják.

Most pedig lássuk a kritikában felhozott második panaszt.

Perédy György.

A német birodalmi gyűlés elnöke mégis megtartotta beszédét Párisban

A párisi békekongresszus tegnap délutáni ülésén Richet elnök kijelentette, hogy Loeb, a német birodalmi gyűlés elnöke az előző napi megnyitó ülésen maga lépett vissza a beszéd jogától, mert Herriot megjelent az ülésen. Richet erre megadta a szót a német demokrácia képviselőjének azzal, hogy Loeb eljött Párisba, hogy hozzájáruljon a két nép közeledéséhez, a mire a civilizációnak feltétlen szüksége van.

A bevezetés után Loebc birodalmi gyűlési elnök tartotta meg nagy vonásaiban beszédét és ezután az angol béke delegáció főtitkára, felolvasta Ramsay Macdonald sürgönyét, amelyben Macdonald a kongresszusnak sikert kíván.

A békekongresszus tagjait délből De Monzie közoktatásügyi miniszter, aki a távollévő

Briand külügyminisztert helyettesíti, vendégül látta magánál. De Monzie pohárköszöntőjében megemlítette, hogy nemcsak a delegátusok körében, hanem a francia közvéleményben is csatlósdást okozott Loebé azzal, hogy lemondott a békekongresszuson tartandó beszédéről.

Loebe válaszolt és kijelentette, hogy igen örül, hogy a francia kormány képviselője ilyen lovagias módon intézte el a tegnapi incidens-t. Az a tény, — így szólt tovább Loebé — hogy a miniszter békediplomátról beszélt, bizonyítja, hogy a béke eszméje jelentékeny haladást tett.

Doumergue köztársasági elnök kihallgatáson fogadta Loebe birodalmi gyűlési elnököt és De Monzie közoktatásügyi minisztert.

Genfi távirati jelentés szerint a Népszövet-

ség tegnapi ülésén az osztrák kérdés került előtérbe, még pedig a kérdésnek az a része, mely Ausztria életképességével foglalkozik. A jelentés megállapítja, hogy Ausztria, mai határai között is, gazdaságilag életképes, mert — a szakértők véleménye szerint — a gazdasági bajok általános európai természetűek.

Súlyos nehézségek az adóhátralékok behajtásánál

Megírtuk, hogy Vasilescu pénzügyigazgató ismét berendelte a vidéki adóhivatalok tisztviselőit, hogy Nagyváradon behajtsák az 1923. és 1924. évről maradt adótarozásokat.

Ezek a tisztviselők már meg is kezdték a munkájukat. Kerületekre osztották be a városi és felkeresték azokat, akiknek adótarozásuk van, hogy beszedjék a tartozás összegét.

Az egyik adóbehajtó pénzügyi közeg mondta el nekünk egy ilyen adóbehajtás részleteit.

— Bárhová megyünk, — mondja, — kétségbeesett arccal fogadnak az adózók. Én már júniusban is jártam adó behajtani és akkor sok helyen magam is meggyőződtem arról, hogy lehetetlen nagyobb összegeket behajtani. Javaslattam az adminisztrátor urnak, hogy halasszuk el a behajtást.

— Most sok adósnál látom, hogy a jóakarát és a fizetési készség meg van bennük, de nehéz még ma is pénzt előteremteni. Sokan már szegényenlik, hogy másodsor, vagy harmadsor hiába megyek el hozzájuk az adóért és bevisznek a szobába, megmutatják a pénztári naplót és a pénztárt, az bizony legtöbb helyen üres.

— Szívesen teszek engedményeket és ahol lehet, kisebb összeget is elfogadok, ha az adózó megígéri, hogy néhány nap múlva megszerzi azt az összeget, amellyel tartozik a kincstárnak. Csak a legvégső esetben foglalom le az adós ingóságait. Árverésre azonban csak a legutóbb esetben kerül sor...

A pénzügyi tisztviselő elbeszéléséből meg lehet állapítani, hogy a fizetési készség minden adózóban meg van és ez természetes is. De ezt most már ezek a hivatalos közlegyek is megállapították milyen nehezen tudnak ezek az adósok annyit előkeríteni, amennyiből adótarozásukat kifizethetik. Minden adózó és minden vállalat megérzi azt, hogy az adó irreálisan vetették ki. Az adózók jövedelmét túlbecsülték és most a gazdasági élet is súlyosan megérzi ezt.

Örvendenénk, ha az adókövető bizottságok okulnának a mai szomorú tapasztalatokon.

Nem adták még ki az érettségi bizonyítványokat

Ezutianu főigazgató ur szíves figyelmébe

Már több, mint másfél hónapja, hogy az érettségi vizsgálatok lezajlottak, a diákok elszédültek élvezni a vakáció örömeit és ki-pihenni a viszálytárgyos július fáradságait. A közoktatásiügyi minisztérium úgy döntött, hogy a diákok — már tudniillik akiknek sikerült a vizsgán keresztülmenni — augusztus első felében megkapják diplomájukat (ami megfelel a régi érettségi bizonyítványoknak).

Az idő immár szeptemberbe fordult, a bel- és külföldi egyetemek, főiskolák publikálták felvételi kommunikéikat és mindazok, akik főiskolákon szándékoznak tanulmányaikat folytatni, remélve látják, hogy a diploma, amely nélkül senkit sem bocsájtanak az egyetemre — nincs sehol! Naponként jönnek a kérdészködők, nyugtalan szülők, diákok, akik jövőjüket látják veszélyben forogni a diplomák meg nem érkezése miatt.

Felhívjuk Ezutianu inspektor figyelmét erre az ádátlan állapotra. Gondolják meg, hogy száz és száz ifjú ember elől zárja el a továbbhaladás lehetőségét a bürokrácia lassúsága. A külföldi egyetemeken nem fogadnak el olyan jelentkezőt, aki érettségi bizonyítványát nem tudja felmutatni. Az államnak pedig nem érdeke, hogy fiait visszatartsa, vagy éppen megállítsa a tanulás útján, mert ebből nem csak neki, hanem a társadalomnak is megmérhetetlen károkat okoz.

Ismérve Ezutianu főigazgató humánus gondolkodását, gyors intézkedést várunk.

Bródy: Rembrandt fejek 150 lei.

Amerika legnagyobb léghajója lezuhant és tizenhárom ember meghalt

Az orkán egyenkint szórta ki az embereket a Zeppelinből

Londonból jelentik: Az amerikai népet nagy csapás érte. Elpusztult egyik legnagyobb kormányozható léghajója. Érzékeny, fájdalmas és mély seb, melyet az amerikai nép büszkesége ezáltal szenvedett. Ezek az óriási léghajók egy hatalmas nagy nemzet feltett, drága kincsei, bár — egyelőre legalább — inkább titáni játékszerrei, semmint komoly harci vagy kereskedelmi eszközei. Nagyság az amerikai nép eszményképe, nagyság a hazákban, a városokban, az országokban, a vagyonokban és nagyság a léghajóiban.

Emlékeztetünk a Z. R. III. diadalutjára. Ujjongva, tombolva fogadta az amerikai nép, amikor Newyork és Washington felett megjelent. A Z. R. III. éppen úgy, mint a most elpusztult Shenandoah minden mozdulatáról hirt adott az amerikai sajtó, mert az egész közelet, az állam és a társadalom egyaránt becézte, gondolta, ellenőrizte, a levegő e kormányozható szörnyetegét.

A Shenandoah nem sokkal volt kisebb, mint a Z. R. III., amelyet utóbb Los Angelesnek kereszteltek el. A Los Angeles 600 láb hosszú, átmérője 101.6 láb. A Shenandoah hosszabb volt és vékonyabb. Hosszasága 680, szélessége 78 láb. Tehát 8.7-szer volt hosszabb, mint széles, míg a Los Angelesnél ez az arányszám 7.2-et tesz ki. A Shenandoah azonban így is 2,115,000 köbláb gázt fogadott tartályaiba és 9000 mértföldnyi utat tudott megtenni leszállás nélkül, a minék a nagyságról fogalmat kaphatunk, ha meggondoljuk, hogy a Z. R. III. utja Friedrichshafenből Lakehurstig, az Atlanti-óceán felett csak 5000 mértföld volt. A Shenandoah azonban nem a németek építették, mint testvérét, hanem négy évvel ezelőtt a Zeppelin-féle merev rendszer alapján Amerikában készült.

Hónapok óta arról érkezett hír, hogy a léghajó váza erősen rozsdásodik. Ekkor hosszabb ideig pihentették és hibáit kijavították. Elpusztulása annál fájdalmasabb, mert Amerika éppen most készül egy még óriásibb léghajó építésére, amely még a Los Angeles szédületes arányait is megkértszerei, vagy megháromszorozza. E nagy nemzeti szerencsétlenség után azonban valószínűleg meg fogják gondolni, hogy hozzáfogjanak-e a gázsi terv megvalósításához.

Washington, szeptember 4. A Shenandoah tegnap délelőtt szállt el Lakehurstból, 42 főnyi személyzettel Mincsola arányában. A léghajó ma reggel Cumberland város közelébe érkezett és körülbelül háromnegyed óráig keringett a magasban.

Hirtelen szél kerekedett, amely hamarosan viharra fokozódott. A városból is látni lehetett, hogy a legénység elvesztí uralmát a léghajó felett. A Shenandoah oldalt fordult és a vihar déli irányba sodorta. Ava felett, Cambridge és Cadwell városok között a vihar két részre szakította a léghajót. Az egyik rész néhány kilométernyire Avatól északra, Pleasant City-től délre lezuhant. A léghajó másik része harminc percig sodródott déli irányban dombok és völgyek felett, míg végre Sharon közelében egy kis erdő tövében lassan földreszállt.

Az eddigi megállapítások szerint a léghajó személyzetéből

13-an meghaltak, ketten súlyosan megsérültek, négyen eltűntek, huszonhármán sértetlenül maradtak.

A halottak között van Landsdowne parancsnok, két hadnagy, hat gépész, a pilóta és a rádiókezelő. Az élethenmaradtok azt állítják, hogy elmentés irányú szélrohamok okozták a szeren-

csetlenséget, melyek a hajó orrát lenyomták. Mialatt az egysúlyt akarták helyreállítani, törtört a kormány. Az a nyolc ember, aki a hajó hátsó részén tartózkodott, sértetlenül maradt.

Amikor a léghajó kettészakadt, a hatalmas roppanás kettérepesztette a léghajó burkolatát és a szakadás helyéről az embereket a földre szórta.

Erre a léghajó saját tengelye körül megfordult és a vihar játékszerévé vált, amely az embereket egyenként, egymásután dobálta le a földre. A holttesteket egymástól több kilométernyi távolságban találták meg.

A léghajó kettéválását közvetlenül a súlyos burkolat megrepedése idézte elő.

Washington, szeptember 4. Hall edes, aki mint az amerikai hadsereg képviselője a szerencsétlenül járt Shenandoah léghajó délutén volt, elmondta, hogy a léghajót, amely ezer méter magasságban nyugati irányban repült, a vihar hirtelen 1800 méter magasba emelte. A biztosítószalagok megnyitásával sikerült a léghajót kissé alacsonyabbra vinni és a léghajó ötven mértföld óránkénti sebességgel repült tovább. Végezetül azonban a vihar a hajót helyzetéből kibillentette és három darabba tört. A földön mind a három darab izzéppé tört.

Az ipartestület új hivatalos helyisége

A régi, rozoga ipartestületi ház új kapott, nemcsak kívül, hanem belül is. Képes lépcsőház vezet az emeletre, ahol eddig niesen a jól berendezett forgalmi terembe az iparos közönség. A legészélső szoba az előcsoba, a falat Czegledy Jeremiás, volt ipartestületi elnök díszkövele díszíti, a talon K. Nagy Sándor táblabíró arcképe, aki az iparosifjúság önképzőköreit alapította s halla arcképét megfestették az ifjak. Így került arckép az ipartestülethez.

Pompás gyűlési teremben jönnek össze ipartestület tagjai, az ipartestületi szövetkezetek kényelmes helyiség áll rendelkezésre közönségét gyorsan látja el az iroda, amely Dévald László kifogástalanul vezet. Minden esetben megjelennek az elnökök az ipartestületi szobákban, hol Mónus Sándor, hol Orás László intéseket felmerült kérdéseket.

A földszinten a szövetkezetek fejtenek hasznos munkát, most készül az ipartestületi klub, amely társadalmilag is összehozza iparosságát.

Az ipartestületi házban ma még szálló is van, de ezt az idejét multa és céljának nem felelő szállodát az ipartestület nem kára megszünteti s helyébe közmunkatülségeket rendez be az iparosság számára.

Az ipartestület külsőleg már átváltozott, szellem azonban mindig az marad, hogy idők haladásával lépést kell tartani s mind erősebbé tenni Románia iparát.

Újjáalakítom

regi rossz borkabátját. — Új borkabátot legolcsóbban **Suchs** bórruhakészítőnél, Strada Baross 7. szám.

Atlantic- és Apolló mozgók

4, 6 és 9 1/4 órákor

3, 5, 7 és 9 órákor

Szeptember 5, 6, 7.

Szeptember 5, 6, 7.

Rendkívül mulatságos és ötletes vigjáték 6 felvonásban. — A főszerepben:

Feleségem férje

ZIGOTÓ

Ezt megelőzi egy kftűnő 2 felvonásos amerikai burleszk.

Azsidóság hazafiassága

— a zsidó kisebbségeknek semmiféle jogot nem lehet adni, míg ő nem tisztázza magatartását az állammal szemben, viszont loyálisnak kell lennünk azokhoz a zsidókhoz, kiknek hazafias érdekei elvitatathatlanok.

(Beiusul vasárnapi száma.)

Már rég megszoktuk nálunk az ilyen és ilya hasonló úgy burkolt, mint nyílt antiszejita szövegeket, melyet egyes politikai pártok és pártok, talán jobb meggyőződésük állításuk ellenére, diplomáciai óvatossággal szíroznak a közélet levegőjében. Ennek szomorú helyzetnek az előidézésében legkevésbé egyforma szerepe van a kormány nemtörődomsége és az ellenzéki pártok hatalomra törtetésének. Ebben a harcban román vezető egyéniségek egyrésze rég nem válogatja az eszközöket; s ha van, hogy úgy a társadalmi, mint a politikai életben a zsidókérdés nem elméleti probléma többé, hanem népbujtató vörösközlő, hogy az elfásult tömegek szunnyadó feledését időnként igassa.

Csak így érthető, hogy a Beiusul a zsidó kisebbséggel való erőszakos jogfosztásán gondolja a román zsidóságot hazafiatlanok.

Fájdalmas tünete a román közéletnek, hogy a nép lelkétől távol álló antiszemitizmus gyűlöletét állandóan felszínre hagyja és engedi megmérgezni a közvéleményt, holott megfelelő felvilágosító munkával megakadályozhatná minden kulturális tekintélyét lealacsonyító szertelenségeket.

Milyen magatartást vár tulajdonképpen Beiusul a zsidóságtól? Ha számon kéri a jogi kötelezettségeik teljesítését: egyetlen kötelesség sem adódik és adakozik számunkához viszonyítva oly mértékben az állam terheire, mint éppen a zsidóság. Alkotmányosságát a román társadalom minden nemzetiességénél erősebben veszi igénybe a kulturális és egyéb intézményeink kiépítésénél, valamint kollektív és egyéni reábrutálnál. Rend- és államfelforgatóellenes tendenciáit a konszolidációra hozott állapozatai igazolják.

Természetes, hogy ugyanezen zsidóság, mely erejét meghaladó módon van túlterhelve úgy legális, mint illegális úton reábrutálási kötelességeivel, habár nehéz küzdelem árán is, türelemmel igyekszik annak megtenni: nem lelkesedhetik azon lelki és lelki kilengésekért, melyekkel folytonosan alkalmoznia kell.

a zsidósággal közönséges tárgyként tekintenek banni, melyet át lehet festeni, ha azdat cserélt. Intézményeit állami támogatása helyett, meghallgatás nélkül fosztják meg kulturális értékeitől; iskoláit részben elvetik, nagyrészt megnyomorítják; megtagadják tőlük azt a jogot, mely minden embernek születésével vele jár, hogy gondolataikat szabadon közöljék embertársaikkal. Megakadályozzák azon jogaikban, hogy emberi és zsidó ideáljai legyenek, melyeket a maguk módján ápoljanak és fejlesszenek. Gazdaságilag megnyomorítják őket; gazdasági tevékenységüket zárt edénybe helyezik, melytől az életet adó levegőt lassankint kiszívattyúzzák, hogy egzisztenciájukból kiforgathassák őket.

Csak egy olyan néppel, ki néma öntudattal és türelemmel várja a szenvedélyek lecsillapítását, történhetik, hogy a politikai pártok antiszemitizmus agitáció jelszavaival teleteljenek el fontos politikai problémák s tehetlenségükről a közvélemény figyelmét.

Nincsen könnyebb valami, mint a tömeg jatekos kedvét a zsidóság hátán elpuffogatni, különösen, midőn ezen hátat nem védi senki.

Szűnjön meg a gyűlölet, az egymásrausztás, valamint annak hatása; akkor az elfasult zsidóság helyett, az őszintén lelkesedő zsidóság tűnik elő.

W. S.

Külföld

Elítélték Kóbor Tamást Beniczky vallomásának leközléseért

Budapestről jelentik: Beniczky Ödön volt magyar belügyminiszter fölött elhangzott az ítélet. Kormányzósértésért és hivatali titok megsértésért három évi fogházra ítélték. Nyomban letartóztatták és egy éjszakát töltött csak a Markó-utcai fogházban, amikor szünyos fogházörök újból a bíróság elé vezették. Második napon ugyanis — mint azt megírtuk — Kóbor Tamás, a budapesti «Az Újság» felelős szerkesztője állott Beniczkyvel együtt vádlottként Török-tanácsa előtt. Beniczky Ödönnek ugyanis a katonai ügyesség előtt tett vallomása szövegét megjelent a lapban «Beniczky Ödön vallomása a Somogyi-gyilkosságról» címen.

Tiltott közlés vétségeért vonták tehát felelősségre úgy Beniczkyt, mint a lap szerkesztőjét: Kóbor Tamást. Beniczky a bíróságnak ama kérdésére, hogy elismeri-e a vádat, azt mondja, hogy: nem. A perrendtartás vonatkozó szakaszára való hivatkozással pedig nem kíván vallomást tenni.

— On ezzel megfosztja magát a védekezéstől — figyelmezteti az elnök.

— Lemondok védekezésem eszközeiről is —

jelent ki Beniczky és elfordult a bíróságtól. Kóbor Tamás szerkesztőre került a sor, aki előzményként elmondta, hogy a szóbanforgó cikket Agai Béla társszerkesztőtől kapta, akinek viszont Beniczky adta át vallomását.

— Abban a főfőgásban voltunk, hogy amennyiben Beniczky a hivatali titoktartástól felmentetik, akkor a vallomást nyilvánosságra hozhatjuk.

Miután a felmentés megtörtént, úgy értelmeztük, hogy maga a vallomás a nyilvánosság előtt közölhető.

Annál is inkább adtam azt le a nyomdában — mondotta Kóbor —, mert szövegint vettem azokat az illetékes nyilatkozatokat, amelyek szerint a kormány álláspontja a Somogyi-Bacsó-gyilkosságban az, hogy

a kormánynak semmiféle titkolni valója nincsen.

Tiltott közlésre így egyáltalán nem gondoltam.

Az elnök: Onnek tehát jogi skrupulusa nem volt és egyéb skrupulusa sem? Nem látta Ön azt, hogy ez a vallomás csak úgy hemzseget a kormányzósértésként?

Kóbor: Előtte nem mint újságcikk, hanem mint megérett tény feküdt a vallomás.

Az elnök: On biztosan tudta, hogy Beniczky fölmentést kapott a hivatali titoktartás alól?

Kóbor: Igen, mert ő maga mondta. Az elnök kérdésére meg kijelentette Kóbor, hogy a bevezetést is Beniczky írta, aki régi, kitűnő újságíró, majd megismételte azt a kijelentését, hogy a leközlésben egyedül ő követte el a bűnt, amennyiben itt egyáltalán bűncselekmény történt.

Agai Béla szerkesztő azt mondja vallomásában, hogy Beniczky, akivel régi barátságban van, felkereste őt és átadta a cikket leközlés céljából.

Az elnök: Az önök lapja ezt a vallomást elhelyezte másutt is? Kijuttatta a külföldre? Vagy adták más belföldi lapoknak?

— Nem — felelt erre határozottan úgy Kóbor, mint Agai. Az utóbbi még elmondotta,

hogy a cikket még a szerkesztőség tagjai előtt is a legnagyobb titokban tartották. Ezután a perbeszédre került a sor.

Strache Gusztáv főügyész azt fejtette, hogy Beniczky sohasem idézhette volna azokat a súlyos dolgokat, melyek a közlés következtében bekövetkeztek, ha nem lett volna egy lap, mely vállalta Beniczky vallomásának közzétételét. Kóbor Tamásnak — úgymond — amikor elolvasta a közleményt, azonnal tiltakozni kellett volna annak megjelenése ellen,

mert hiszen ilyen vakmerő támadást államférfi ellen még a világon sehol nem intéztek.

Am «Az Újság» szívesen adta oda magát eszközül Beniczky terveihez, melyből a tiltott közlés iskolapéldája következett. A vádlottakra a legsúlyosabb ítéletet kéri.

Baracs Marcell védőbeszédét azzal kezdi, hogy hat és fél évvel ezelőtt két embert meg gyilkoltak. Megindult a nyomozás, a vizsgálát, de még mindig csak vizsgáltnak. Az

áldozatok már meg vannak, de a tettesek nincsenek meg. Nem a vádlottak, de a hírlapírók ülnek a vádlottak padján.

Beniczky Ödön — úgymond a védő — előzőleg generális felhatalmazást kapott a kormánytól vallomástételre, a titoktartás alól fölmentették, tehát a titok megszűnt azzal lenni. A vádlottak józan ésszel így fogták föl a kormány nyilatkozatát, tehát jóhiszeműen cselekedtek és ez védi őket. Ezután a törvényszék az ítélet kihirdetését péntek délelőtt 11 órára halasztotta.

A bíróság tiltott közlésben bűnösnek mondta ki Kóbor Tamást és

egy havi fogházra és öt millió pénzbüntetésre ítélte. Beniczkyt fölmentették.

Dorian Terrasse

9 órakor.

Dorian Filmszínház

3, 5 és 7 órakor.

A mai naptól
fogva nézze meg
figyelmesen a
Diana Regina Maria
(Bémer-terti)
és Calea Regale
Ferdinand (Rákóczi-uton) levő
kirakatainkat.

Minden hirdelési eszköz semmitmondó akkor, ha

BLEIER
(Sas-passage)

fehérnemű, harisnya és csipke árait megtekint!

Az első buzavallata-ítélet Romániában

A háború alatt hosszabb időre bérbeadott földek bérösszege a háború után épp olyan jelentékeny lett, mint a bérbeadott lakások bére. A külföldön már egy idő óta perek indultak meg, amelyek azt kívánták, hogy a bíróság ne emelje a készpénzösszeget, mert az nem érne el a tényleges hasznót, hanem buzavallatában szabja meg a szántók és kaszálók bérét. Romániában most intéződött el az első ilyen vallataper, amelyet Balogh Mihály bérbeadó indított Schnér Soma bérelő ellen.

Schnér Soma Fügyivásárhelyen bérlete Balogh Mihály 50 holdas birtokát, holdankint 50 lejért. Balogh ezt keveselte s pert indított a nagyvárvidéki járásbírósnál s kérte a bérösszegnek buzavallatában való megítélését. Szemle és becslés után Nagy János járásbíró azt az ítéletet hozta, hogy a bérletnek buzavallatában szabja meg a bérét és pedig 1200 négyeszőles hold után 90 és 80 kilogramm buza mellett.

Ez az első ilyen ítélet Romániában és bizonyára követni fogja a többi is.

A román pártok összefognak a szászok ellen

A bukaresti Dimineata című lap, mely állandóan foglalkozik a kisebbségek ügyeivel, már több ízben irt cikket arról a választási paktumról, amelyet a szászok kötöttek a liberálisokkal.

Nemzeti-párti körökben — írja a lap tegnapi számában, — fenntartják azt a hírt, hogy ezt a paktumot nemcsak a mezőgazdasági kamarai választásokra kötötték meg a szászok, hanem érvényes lesz a községi és a parlamenti képviselői választásra is és ennek ellenében a liberálisok több kormányzási előnyt biztosítottak a szászoknak. A demokratikusabb szász körökben pedig azt állítják, hogy a paktumnak csak néhány szász nagyparas látja gazdasági előnyeit, de a nép érdekeivel mit sem törődtek. Egy másik magyarázat pedig azt mondja, hogy a szászoknak mindig tradicionális politikai elve volt az, hogy a hatalomhoz húzzanak.

A liberális-szász paktumról Neugebären Emil, a szászok egyik leghívatottabb vezetője a következőket mondotta a Dimineata munkatársának:

— Arra a kérdésre, — mondotta, — hogy mi indított bennünket az elhatározásra, hogy a kormánnyal paktumot kössünk, azt válaszolhatom, hogy mi nem izolálhatjuk magunkat a politikai élettől. Aktív részt kell vennünk az államélet minden megnyilvánulásában, amely bennünket is érdekel. Azután meg azt mindenki tudja, hogy a liberálisok kezében van a hatalom és ők irányítják az ország sorsát.

— A nemzeti-párt mást határozott Gyu-

Bárony kalapujdonságok

megérkeztek, model utáni alakítások gyorsan készülnek.

ELIDA kalapszalón

Strada Vlahuța (Szt. János-utca) 6 sz. alatti.

Benkos kiszolgálás. Fejűnk első árk.



minőségben vezet

lafehérváron és mást tesz a gyakorlatban. Ime egy jellemző példa: Szebenben egy magas prelátus, akiről azt hallottam, hogy szimpatizál a nacionalistákkal, meghívta az összes pártok képviselőit egy értekezletre, amelynek az volt a célja, hogy egységes frontot alakítsanak a szászok ellen. Világosan látszik tehát milyen „barátságos”

Habsburg-tüntetés Bécsben

Bécsből jelentik: Ma este a császárhű néppárt, amelynek Wolff ezredes a vezetője, a Wimberger-szálloda nagytermében gyűlést akart tartani, amelynek az lett volna a célja, hogy a horogkeresztesek- és a Németországhoz való csatlakozás ellen foglaljanak állást. A horogkeresztesek felhívták híveiket, hogy jelenjenek meg ezen a gyűlésen és akadályozzák meg annak megtartását. Valóban igen nagyszámú horogkeresztes jelent meg úgy, hogy többen voltak, mint Wolff ezredes monarchista párt-hívei.

Wolff ezredést, amikor a terembe lépett, pártbívei Hoch kiáltással fogadták, a horogkeresztesek azonban viharos pfúj kiáltásban törtek ki. Egy horogkeresztest, aki igen hevesen gesztikulált és lármázott, teremben levő rendőrök azonnal kituszkolták. A gyűlés elnöke hiába igyekezett rendet teremteni, óriási lármával állandóan. Ebben a lármában kezdett Wolff ezredes beszélni és arra intette a vendégeket, ne zajongjanak. Bejelentette ezután, hogy Ausztria nem akar tudni a csatlakozásról:

— Akik a csatlakozás hívei, azok menjenek Berlinbe, itt nincs helyük, mert mi császárt akarunk.

Nagyvárad felé szökött a sikkasztó Berettyóujfalui főhadnagy

Budapesti tudósítónk táviratára röviden megírtuk, hogy nagyarányú sikkasztás történt a debreceni katonai vegyes dandárparancsnokságon. A sikkasztó Lambing József erdélyi szász származású főhadnagy, aki Berettyóujfaluban állomásozott és mint gazdasági tisztet küldték Debrecenbe, hogy vegye föl a vegyes dandárhoz tartozó tiszték fizetését, egy milliórd és száztiz millió koronát. Lambing egyedül ment a pénzért, de nem tért vissza. Eleinte büntényre gondoltak, hogy a főhadnagyt megátámadták és meggyilkolták. De egyre valószínűbb lett, hogy sikkasztás történt.

Ezt a tényt megerősítette a gazdasági irodában tartott házkutatás, amikor megállapították, hogy Lambing József már előre készült a sikkasztásra és feltörte a készpénztárat, ahonnan kilencszáz svájci frankot, kétszáz lengyel zlotyt és háromszázötven dollárt magához vett. A Wertheim-székényben fekvő kétszázmilliót szintén elsikkasztotta, az ott lévő kisebb bankjegyeket és betéti könyveket azonban érintetlenül hagyta. Megállapították azt is, hogy a lakásán már a megelőző napon csomagolt és értékesebb tárgyait elcsomagolta. A lakása a kaszárnyában volt ugyan, de senkinek sem tűnt fel, hogy a főhadnagy csomagokat küld ki.

A nyomozás még megállapította, hogy a sikkasztó megkísérelte, hogy gépkocsin hagyja el Debrecen. Eltűnése előtt ugyanis hosszabb ideig alkudozott az 50.007. számú gépkocsi vezetőjével, akit rá akart bírni, hogy mint katonai személynek, olcsóbban számita a viteldíjat. Az alku azonban nem sikerült. A sofőr a fényképről felismerte a sikkasztót, akinél egy bőrdíj is volt. Mégis valószínű, hogy gépkocsin távozott Debrecenből, mert egy Nyíregyházáról Debrecenbe visszatérő törzstiszt előadta, hogy Hajduhadháznál szembe jött vele egy új gépkocsi, amelyen Lambing ült, aki szabályosan tiszteltgette neki.

Az a gyanú, hogy idegen területre szökött és valószínűleg tartják, hogy Debrecenben át Nagyváradra ment autójával. Megállapították közben azt is, hogy a háború alatt csak altiszti rangfokozatot viselt és az ellenforradalmi időkben sikerült magát a tisztikarba becsempésznie.

♣ Férfiszbabók figyelmébe. Megérkeztek a legújabb férfi divatlapok a Hegedűs Hírlapirodaba.

érzéssel vannak velünk szemben. Milyen marad meg hát még nekünk? Csak egyetlen egy: megegyezni a kormánnyal.

Az újságíró azon kérdése elől, hogy ez a paktum érvényes-e a községi és parlamenti választásokra is, Neugebären Emil azzal tért ki, hogy ez a kérdés most még nem aktuális.

E szavakra óriási vihar tört ki. A horogkeresztesek Hittiert és Németországot élvezték Wolff ezredes hívei ezt kiáltották:

— Császárt akarunk! Éljen Ottó császár!

Wolff ezredes megegyeszer beszélni akart a horogkeresztesek nem engedték, a Wolff ezredes ellen indultak és kiakarták rítani a teremből. Wolff egy vízesüvegért pozt föl egy asztalról és azzal védekezett. Végül nagy rendőri készültség vonult fel, és kiűrtette a termet. A rendőrség a tűntek közül négyet letartóztatott, többek között horogkeresztes asszonyt is.

A konzervatív néppárt elnöke, Schöck volt osztályfőnök, tegnap megjelent a rádióban és a Rote Fahne című lap letelepítésével kapcsolatban kijelentette, hogy mindegyik okmányok, amelyeket a Rote Fahne és a magyar ébredők között kötött szerződésekre vonatkozóan között, egytől-egyig letiltványok. Schöck kijelentette a rendőrség, hogy egyik osztrák monarchista párt sem tölt semmiféle megegyezést sem az éberekkel, sem Prónayval.

* Budapestre utazik? Vizumot, menetjegyet (Biharpüspökibe) a Hegedűs Hírlapirodában 458 telefonáll. rendelje.

Jegyesek figyelmébe

de azokéba is, a kiknek még jegye nincs, ajánljuk első idej 6 felvonásos

Zigotó

butleszk szenzációkat

amely ma szombaton kerül bemutatásra az

Atlantici nyári és Apolló mozgóokban

Kezdődtek a beiratások

Nagyvárad iskolákban a közoktatás-miniszternek most érkezett rendelete szeptember 26-án kezdődnek meg az iskola. A miniszter még nem intézkedett tekintetben, hogy a tantestületek közül kik maradnak meg, de bizonyos a segédtanárok kinevezéséről. A rendelet tizedikén érkezik meg Bukarestből.

gymnáziumokban, liceumokban, politechnikai iskolákban és női szakiskolákban a beiratások szeptember 10-éig megkezdődtek. Az első osztályokban a vizsgadíja 500, a felsőbb osztályokban 1000 leu.

A miniszter még nem határozott abban, hogy dr. Gocan Simon tanácsadót azaz mikor foglálja el állását. Jelenleg Evutianu Sabin temesvári főhelyettesíti.

UDONSÁGOK

NAGYVÁRAD ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Arany:	Vidéken:
600 leu	Egész évre 960 leu
300 leu	Félévre 480 leu
150 leu	Negyedévre 240 leu
50 leu	Egy óra 80 leu
Telefonszám 38.	

Ime zítés!

A mai naptól fogva a Dorian filmszínházban az előadások hétköznap 5, 7 és 9 órakor, szombat, vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Kedvezményes jegyek a 9 órás előadásra nem érvényesek.

Nemzeti-párt gyűlése. Kolozsvárról a nemzeti-párt a hatodik tordai gyűlésre igen nagy előkészületeket készített, azon venni vajda Sándor Gyula is.

Assolini találkozik Stressemannal. Londonban: Stressemann és Mussolini találkozás szeptember második felében vagy Eszaki-Olaszországban lesz.

Új velencei g. kel. plébános. Megkezdődött idején, hogy a velencei g. keleti plébánosává Popovici Traian lett. A lelkész választották meg. A választáson megelégedtek. A görög katedrálisban tegnap ülést tartott, a választást megerősítette. Popovici plébános beiktatása a napokban végre nagy ünnepség mellett.

Gyűlés utazás az iparkamarai választásokra. Bukarestből jelentik: A CFR. választása közli, hogy az iparkamarai választások alkalmával a szavazók ingyen kaphatnak a választás székelyére. — Kolozsvárról jelentik: A kereskedelmi kamarai választásokra az előkészületek nagyon előrehaladt stádiumban vannak. A kereskedelmi nézeteltérés tört ki úgy, hogy a tíz jelölt-lisztát terjesztették be. A választás arra, hogy minden öt választó jelölt-lisztát, előrelátható, hogy a jelölés fogja megnehezíteni a választást. Az iparosok között a megegyezés nem alakult. Az iparosok 8-8 tagot jelöltek, a kereskedők 4-4 lesz a magyar.

A Fischer-zeneiskolában a tanítás megkezdődött. Beiratkozni lehet 10-12 óra, 4-6-ig Str. Cosbuc-Szalárdi-szám.

* A letartóztatott szakszervezeti vezetők. A Nagyvárad Napló hasábjain a Szakszervezeti Tanács tegnap kiigazolja, hogy a Nagyvárad ismertette minden kommentár nélkül a Viitorul cikkét a szakszervezeti vezetők letartóztatásáról. A szemrehányás nem jogosult. Mi kivonatossan leközöltük a helybeli munkásság két tiltakozó táviratát és ugyancsak rövid kivonatban ismertettük a Viitorul cikkét is. Nem áll tehát az, hogy a munkásság közvéleményének nem adtunk helyet.

* Változás a vizsgálóbírószágon. A törvényszéki elnök dr. Palánkay Károly táblabíró, aki hosszabb ideig a vizsgálóbírószágot vezette, a törvényszék egyik polgári tanácsába osztotta be. A vizsgálóbírószágot vezetője a jövőben Mandjurea Stefan bíró lesz.

* Kétféle állampolgárral kapott a város. A városi adóhivatal főnöke tegnap kétféle leu előleget vett fel a pénzügyigazgatóságtól a városnak járó állampolgári adókat. A kétféle leuiból a város erdőkitermelési adósságait fizették ki.

Perczel Sári. Amikor habkönnyű testtel kiperdül a színpadra, csodálják már három napja a zsufozt nézőtér. Egy először ez a kis debreceni urileány, akinek táncokészégén kívül csak testének szépsége nagyobb. Perczel Sári ma már felfedezni nem szükséges. Nagyvárad közönségének másodszor van alkalma gyönyörködni csodálatos táncában. Tavaly óta — ha ugyanezt lehet mondani — sokat fejlődött Perczel Sári. Mozdulatai kifinomultak és arcjátéka hű kifejezője táncainak. Wagner «Tűzvarázsa» forrongó gyönyörű tánc. Talán ebben adta legjobbban önmagát Perczel Sári: a megvilágított színpadon a tűz istene lángolt gyönyörű mozdulatokkal a nézők előtt. Perczel Sári még nincs husz éves. Most indul külföldi körútra, amely után mint a magyar táncokészítész egyik legnagyobb ígérete fog visszatérni. Most Milánóba megy, ahol a nagyopera báljében fogja tudását gyarapítani. (—)

* Októberben tárgyalja a tábla a Froheich-pert. Budapestről jelentik: A Froheich-ügyet október 17-én tárgyalja a győri tábla.

* Házassági. Schenker Erzsike (Nagyvárad) és Pelek József m. kir. honvédtörőhadnagy (Budapest) f. hó 2-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

Fogel Jolán (Schön Herman unokahuga) és Weisz Andor folyó hó 6-án, vasárnap déli 1 órakor tartják esküvőjüket a Zárda-utcai templom-udvarban, melyre ezután hívják meg ismerőseiket.

* Elbucuztak a távozó színészek. Sokan vannak sajnos, akik nem kaptak szerződést. Erdélyben ma már sincsen színházi konjunktúra és megkezdődött a leépítés. Egész sora a régi, kipróbált színészeknek most kényér nélkül maradt és még ma is bizonytalan, hogy el tudnak-e valahol helyezkedni. Ezek a színészek tegnap még egyszer felöltöztek színjáték ruhájukat és odaállítottak a pódiumra a lámpák elé. A Bajzós mosolya rángott az arcukon, de a lárvá mögött feljajgató a bucsuzás fájdalma. A város közönsége szép számmal jött el elbucuzni a továbbinduló színészekről és a Kath. Kőr nagyterme megtelt halálcsöngéssel. A színészek nevében Kabos László könnyes szavakkal bucsuzott. A nézőteret egy pillanatra a meghatótság szomorú érzése iltette meg, azután felszaladt a fűgöny és megkezdődött a kabaré. Bihari Sándor operariátka adott elő, magánszámokkal szerepelték Holdy Juci, Benes Iona, Bihari Sándor, Hevesi Miklós és Kabos László. Kedves volt Láng Eszti és Bihari Sándor duettje. Gutmann Miklós, a kiváló zongoraművész Tristan operából adott részleteket és megérdemelt viharos tapsokat kapott. Az Avarcsenkő-dramának kétségkívül vonzóereje volt Petrőczy Alice játéka, aki fia-

talságának üdeseivel is finom, amellet sokoldalú játéktípusával aratott meleg tapssokat. De kitűnő volt a darabokban szereplő Kabos László — aki egyébként, mint énekes is bevált — Hevesi, Nagy Margit, Bihari. Igen szép sikere volt Holdy Jucinak és ünnepezték Bihari Sándort gyönyörű énekeért. Egyes számokat Kabos László konferált öltetesen.

Balzac regénye

Örök tűz

NORMA TALMADGE

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

* Beiratások a Láposy-zeneiskolában (Bethlen-u. 20.) szept. 3-án kezdődnek. Ugyan a hegedű, mint a zongoratanács áll: 4 alsó, 3 közép és 4 felső osztályból. Az elméleti és kamarazene órák látogatása kötelező. Volt növendékek hozzák magukkal mult évi bizonyítványukat, mások felvételi vizsgát tesznek. Beiratási-díj 120 leu, tandíj havonta 240 leu.

* Házistély a Kath. Legényegyletben. Vasárnap, szeptember 6-án, este 9 órakor a Kath. Legényegylet házistélyt tart.

* Egy nagyvárad tanár neve alatt rejtőzködik egy szélhámos Karlsbadban. Általános ismeret ember Nagyváradon Ardos Frigyes tanár. Ő volt az első, aki faégetésre és szőlő munkára tanított és azután gyermekjáték gyárat alapított. Ardos tanár öt esztendeje nem mozdult ki Nagyváradról, utlevele sincsen, érthető hát, hogy megdöbbentette az a meglepetés, ami tegnap érte. Most érkezett ugyanis haza Karlsbadból Femes F. László, aki ott nyaralt és magával hozta az üdülők névsorát, amelyben ott szerepel Ardos Friedrich nagyvárad középiskolai tanár neve is. Ardos Nagyváradon van, tehát bizonyosan szélhámos rejtőzik Karlsbadban a neve alatt. Ahogy Ardos erről értesült Femes Lászlótól, azonnal eszébe jutott, hogy néhány hónappal ezelőtt az iratát a minisztériumba küldte, azonban azok az uton elveszték és bizonyosan ezeket használja fel a szélhámos. Ardos most táviratot küldött a karlsbadi rendőrségnek és kérte, hogy az altörőjét, aki bizonyosan gyanútlanul éli világát, tartóztassák le.

* Szerb vízum 950 leu a Hegedűs Hírlap-irodában.

Ne csináljon adósságot

sokféle, amikor minden ruházati, háztartási, kelengyele, szőnyeg, és egyéb textilárú szükségletet csak

egy helyen, egy számlára 20 heti vagy 5 havi

részletfizetésre

vásárolhatja meg, a

HELLAS r.-t.

áruházban. Oradea-Mare Avram Iansu (Kossuth-u.) 14. Telefon 960.

Teljes női kelengyét a legolcsóbban és legkedvezőbb részletfizetésre szállítunk.

Meghívásra. A választék mintá gyűjteményünkkel mindenkit meglátogatunk. —

Rozsda és üszkmentes elsőrendű Szakács féle javított

nemesített vetőbuza

kapható míg a készlet tart a Szalárdi gazdaságban. Állomás Bihar. Mintával és árajánlattal készséggel szolgál a

VICTORIA magkeresk. r.-t.

Oradea-Mare, Gerliczy-palota.



Berlinberg Dalkör matinéja
 szepember 5. Kőrben szepember 5.
 1. e. fél 11 órai kezdettel.

Betörők klubja

ta HENRY A. HERRING

I. kötet.

rem, mondta a sötét hindu. De Krishna
 erte 25 év előtt, úgy, ahogy Swami
 misemte most ötven éve és még egy
 évvel ezelőtt. És egyik sem hozhatta
 templomába. Egyik se hajította végre
 egyik se térhetett vissza Kasztjához.
 g sikerülni.

id tessék meg nékem a szerencse nagy
 köztét és ama tisztelteméltó urak kö-
 önbség egyetlen pontjára figyelmeztet-
 te közbe a babun. Néked, nagyságos
 egítőrság van, ami amazoknak nem
 kedjél rámutatni, hol is akadhatna meg
 hol. A gyöngy a tiéd.

ozat és átok! Kiáltott fel a hindu egy
 rohamban. Miért nem tudta a huzoor, a
 kében hagyni, vagy egy más ekszert
 kért kellett éppen ez egyet kiválasztani,
 szerencséjéhez oly nélkülözhetetlen?
 kellett a templom összes papjai közül
 n kikeresniök, hogy az ereklét vissza-
 k, tizenkétezer mértőddel köztünk, ki-
 ked Ramma Lal, hogy nem félek Agni
 Agni egy család! En Shakespearét ol-
 atom, hogy Agni egy számár. Magában
 Sívabau is kételkedem.

em figyelt Ramma Lal szemrehányó
 A csodálkozástól nem tudott, magához
 nazt az éjszakát, melyet ő az ékszer el-
 kiválasztott, még másik két ember is
 zattal választotta ki. Halt! A dátumnak
 öze volt a dologhoz. A két hindu 25,
 évet említett, Bizonyára éviördülő volt.
 évben kísérlet történt az ereklét a
 visszazserezni. Három kísérlet balul
 na, az Illuworth őrnagy rablásának év-
 egy negyedik kísérlet következik.

esetre figyelmeztetve volt. A kastély
 földre feküdt a pályaudvartól, ha a hin-
 választott országuton haladt az ember.
 mert egy rövidebb utat a mezőn keresz-
 távolságot egy fél mértőddel megrövi-
 nyerhet tíz percet, de ezen tíz perc
 kell szerezni a gyöngyöt.

at befutott Knowlesworth állomásra,
 hindu kiszállott; Travers követte őket
 az országútra fordultak, mire gyorsan
 mezőn.

plom órája nyolcat kongatott, mikor a
 rraszt elérte. Kezdetül fogva csak egy
 dolgozott ki magának. Ismerve a házi-
 almazkodhatott hozzá. Nyolctól kilencig
 az étkezében voltak elfoglalva, ezalatt
 nthatta a ház ajtaját és beléphetett. Ter-
 s, könnyen megláthatja valaki, de ez eset-
 thatta őt az, hogy a társaságban jól is-
 bhat gyanut nem kelthetett. Karsu dere-
 pellerin alatt kifogástalan frakk simult s
 eg bármelyik szolgál a vendégek közé tar-
 gja őt tartani.

er ideje nyolc órákor volt. Tekintve,
 zakács, vagy valamelyik vendég megkés-
 óra 20 percig várni szándékozott. A
 rthi diner-k ismertek voltak pontatlansá-
 a most belépne, esetleg az egész társasá-
 g valamely elkésett vendéget szemközt ta-
 nagával. Várnia kellett. A hinduk kemé-
 tetek utukon s minden pillanat közelebb
 őt. Tíz — nem — nyolc perc múlva a
 hetnek. És mégsem merészelt belépni.

metlenül várakozott a nagy kapu árnyé-
 ár 8 óra 10 perc volt; kísérletet kellett

n visszanyomta a nehéz ajtót és belépett
 tbe, amelyet üvegajtók és pompás fűg-

gönyök választottak el a hall-tól. Kinyitotta a belső
 ajtót és még elővigyázatosabban be is csukta hirtel-
 len. Beszéd és kacagás hangzott felé, az egész tár-
 saság a hallban volt. a kandalló előtt összegyűlve,
 ahol a vacsora gong-jelzésére vártak. Megállt és
 magában csendesen káromkodott a ház pontatlan-
 sága miatt és nyugtalanul gondolt arra, hogy az
 időre tett egy megjegyzés esetleg alkalmat adhat
 arra, hogy valaki kinyissa az üvegajtót és őt a je-
 lenlevők tekintetének prédájává tegye. És Mary ta-
 nuja lenne az ő megalázásának. A leány csak egy
 félucac méternyi távolságra állott tőle s csak az
 üvegajtó s a függönyök választották el őket egy-
 mástól. Hát nem égre kiáltó, hogy még csak nem is
 beszélhet hozzá? Még csak nem is láthatja?! Ah,
 ez az ő csengő, drága kacagása volt! És tisztán
 kivehette Strathpeffer herceg hangját. Atkozott
 Strathpeffer!

(Folyt. köv.)

Saját kemencében **egélt zománcosítási**
vállalatok javítást olcsón eszközölök
ELENA uj és használt **varrógép** és
kerékpár raktár és szakszerű
 javító műhely, Oradea-Mare,
 Piata Mihail Viteazul (Nagyipiac-tér) 5. szám alatt.

Dr Farkas és Dr Bárdos

iroda Nicolae Zsiga (Lukács György)-utca 7. szám.
 Kisebb-nagyobb házak, szőlők, házhelyek eladók. —
 Üzlethelyiség átadó. — Egy ház berendezett bode-
 gával (biztos megélhetés) sürgősen 380 ezerért. —
 Butorozott szobák és lakások közvetítése. — Tűzifa
 rendelés. — **Útlevelek elintézése.** — Megbízó-
 inknak az irodában és az Elite kávéházban egész
 nap rendelkezésre.

Bélelt autóját

Nagyszalonlával.

10 órákor indul az Alexandrii (Teleki)-ut-
 cáról az autobus Szalontára. — Menetidő
 1 óra, **díj személyenként 80 lei.**

Jegyeket a Hegedüs Hirlapiroda árusít. Telefon 4-58.

Intelligens, jó házból való flatalember

Gyakornokul

felvétetik. **Hans Lajos** furnikerkereskedő
 Reg. Ferd. 10., bejárat a (Szaniszló-u.)

Teavaj

tescheni módra helyben na-
 ponta **frissen** készíve kilója
 Lei 140. Egy csomag Lei 16.
 Kapható kizárólag: **Humei Kávébeshozatal** cégnél,
Király gyümölcskereskedésében, **Stepper** cukrászdá-
 ban (Str. Alexandri — Teleki-utcán) és a készítőnél:
Farkasnál Strada Saguna (Kapucinus-utca) 16. szám.

Értesítés. A mélyen tisztelt hölgyközönség szíves
 figyelmet felhívjuk, hogy a legutolsó őszi és téli
divatlap újdonságainak megérkeztek. —
 A legrivatosabb kopony, kosztüm, valamint eisorendű
 francia ruhák készítését szolid áráh mellett megkezdük

Fülöp Dániel és Nővére

női divatszalon, Str. D. Cantemir (Beothy Ö.-u.) 30.
 Telefon szám 1000. Telefon szám 1000.

Jó prim hegedűst

és más zenekarla tagot keresz a

Dorian filmszínház

Jelentkezések d. u. 5 orától
 a mozgóseínhazi irodában.

NEOCALMIN

Prof. Dr. A. BABES

azonnal lecsillapítja a leghevesebb
 neuralgiát, migrént, fejfájást és
 fogfájást. — Kapható minden
 drogeriában és gyógyszerárban.

Főlerakat:

Soc., OMNIA "București

Convocare

D-nii acționari ai Societății Anonime
 Comerciale de Coloniale și mărfuri mixte
 prin aceasta sunt convocați la

adunarea generală extraordinară

care se va ține la 15. Septembrie 1925
 ora 4 p. m. în Oradea-Mare Str. Astra 17
 în localul Societății cu următoarea ordine
 de zi:

1. Demisiunea consiliului de admis-
 trație și a comitetului cenzorilor.
2. Hotărîrea în privința descărcării
 care urmează a se da consiliului de ad-
 ministrație și comitetul cenzorilor.
3. Alegerea membrilor în consiliul de
 administrație și în comitetul cenzorilor.
4. Eventualele propuneri.

Dat, în Oradea-Mare, la 4. Sept. 1925

Diracțiunea

Elsőrendű szebeni űgyűnökség

aki kaucióval bir, gyári képvis-
 leteket textil, masamód kalap- és
 stb. szakmában keres. Szíves aján-
 latokat „Lehetőleg konsignatio rak-
 tár” jelige alatt, a kiadóba kérünk.

ESŐERNYŐ

legolcsóbb a készítőnél

Rosenberg

Testvérek

Iorga (Zöldfa-ut) 8. - Behuzás, javítás gyorsan készül.

SAVON DENTIFRICE ROGER & GALLET



ÉLIXIR DENTIFRICE ROGER & GALLET

Vegyileg **TISZTÍT, MOS,
VASAL**

BORGOS

vegytisztító, Bazár épület (Színház mellett.)

**Apróhirdetés egy
szó ára 4 Lei, vas-
tag befűvel 8 Lei.
legkisebb hirdetés
10 szóig 40 Lei.**

Függöny, ebédlo - abrosz,
párna stb. montirozást, leg-
szébb kivitelben tufányo-
san készít **Péti Margit**
hímző, előnyomdája Strada
Nicolae (Zöldfa-utca) 5 sz.
3226

Levelezés

Hölgyek! Szeretném ha
Önök személyesen meggyő-
ződnenek arról, hogy mi-
lyen szép **divatszövetek,**
**posztók, selymek, bár-
sonyok és belésárak** sze-
rezhetők be **olcsóbban**
mint bárhol a **Piata Regina**
Maria (Bémer-téren)
KERTÉSZ Reklam női di-
vatáruházában. — E cég
a tisztviselőknél is a be-
vásárlási forrása.

Arcápolásra használja az
Agi-crémet, melytől arc-
bőre szép, tiszta és üde
lesz. Kapható mindenütt.
Fólerakat: **Diana** a gyógy-
szertár, Megyei forráktár
Apollo, drogeria Oradea-
Mare.

Oktatás

Zander (gyógytorna)-in-
tézist Str. Printul Carol
(Szilágyi Dezső-utca) 10.
3222

Latin kurzus. Német vagy
németül beszélő gyerme-
keknek. A tanfolyam kez-
dődik szept. 15. Jelent-
kezni lehet szept. 10-ig.
Str. Principele Mihai (Ger-
liczy) 2. Szatill. 3223

Zongorát tanítók kezdők-
nek, ugyanott gyakorolni
is lehet. Cim a kiadóban.
3174H

Gyorsírás tanfolyam, két
hónapos, német, magyar;
díj 800 lei. Dr. Simonyi gyors-
írástanár, Zsidó-lyceum.
3210

Okleveles tanítónő házi-
tanítói állást keres vidéki
urcsaladnál. Kabai, Bihar-
puspóki. 3230H

Héber nyelvből órákat
adek. Dr. Kohányi. Piata
M. Viteazul 11. 3225

Bikszádi gyógyvíz

gyomor bélfurutos, hólyag,
vese, epealvyok, sa' gésag és
gyomortekély ellen minden
fűszer üzletben kapható.

Lerakatom:

Weisz Bernát rt.

Oradea-Mare

Ellenbőgen Tobiás
Satu-Mare, bikszádi víz
nagylerakat.

Remélem

tudja már, hogy a

Pannoniában

vízumoztat

DEUTSCH

a futár

Utlevéleket elintézt!

LAKÁS

Butorozott szobáját cse-
lély közvetítési díjért ki-
adja dr. Farkas dr. Bárdos
iroda. 3237

Kersek magas lelépés és
nagy házber ellenében 3
szobás modern lakást, le-
hetőleg közel a Piata-M.
Viteazul (Nagyipiac-térhez).
Cim a Hegedüs Hirlapiro-
dában. 3229H

Egyszoba, konyha, mel-
lékelyiségekkel, butorral,
vagy anélkül, lelépéssel át-
adó. Str. Poru... belului (Ga-
lamb-u) 11. 3233H

Egy szoba, konyha és mel-
lékelyiségekből álló lakást
kersek az Egyesülesi-tér
közében. Cimeket a Son-
nenfeld nyomda portásá-
hoz kérek. Ny.

Magas bérért kersek 3-4
szobás modern lakást, eset-
leg butorozottat. Pelican
boritékgár, Str. Pictorul
Grigorescu (Mészáros-utca)
No. 4.

Fiatl párnak 2 szobás mo-
dern lakást lelépésért ke-
resek. Cim a kiadóba. 3219

ELLÁTÁS

Iskolás leányt vagy fiut
urcsalád elvállal. Cim He-
gedüs Hirlapirodába. 3192H

Orvos családja központ-
ban külön szobában, belőle
nyíló fürdőszoba haszná-
latával teljes ellátást ad két
középiskolai tanulónak. —
Külön kívánatra francia,
német nyelv és zongora-
oktatás ugyanott. Cim a
kiadóhivatalban. 2208

Tanér középiskolai tanu-
lót ellátásra elfogad.
Zongora és fürdőszoba hasz-
nálat. Str. Ciorogariu (Uri-
utca) 24. 3131

Intelligens urcsalád 2 is-
kolásleányt vállalt teljes el-
látásra és zongora haszná-
lattal. Str. Avram Iancu
(Kossuth-utca) 3, II. 3231H

Veszünk butorokat,
szőnyegeket
teljes lak- és őrda beren-
dezéseket, Wertheim kasz-
sát, zongorát, csillárokat,
porcellánokat, régiségeket
stb. — Meghívásra házhoz
megyünk.

Frenkel és fia
butor, szőnyeg és régiség-
kereskedők, Strada Gene-
ral Mosoiu, (volt Mezey
Mihály-utca) 10. szám.

ÓRA

és **ékszerjavító** mű-
helyemben mindennemű
órák javítását szakszerűen
és jutányosan vállalom

Dr. BÁRDOS JÓZSEF

Str. Nicolae Zsiga
(Lukács György-utca) 7 sz.

Alkalmazás

Intelligentes deutsches
Fräulein mit gute Referen-
zen wird zu ein 11 jähri-
ges Mädchen gesucht. Kun-
Oradea-Mare Strada Aurel
Vlaicu (Vámház-utca) 51.
3218M

Munkásnők és tanulóleá-
nyok felvételnek Pelican
boritékgárba. Strada Pic-
torul Grigorescu (Mészáros-
utca) No. 4.

Cipő, kalap és uridivat
szakmában komoly szakem-
ber, jó eladó, alkalmazást
keres. Cim Hegedüs Hir-
lapirodában. 3211H

Irodába ajánlkozik posta
tisztviselőnk, ki 2 évig ügy-
védi irodába és 7 évig
postakezelő volt, gép-
írásban, pontos pénzkeze-
lésben, irodai teendőkben
jó jártassággal bír. Román
nyelvet is bírja. — Szíves
ajánlatokat kér a Nagyvá-
rad kiadóba „Megbízható”
jeligére.

Megbízható minden ke-
restetik azonnalra. Cim:
Kovács, Str. Axente Xever
(Bém-u) 5. — Ugyanott egy
balkaros Singer-gép eladó.

Perfekt könyvelő, román-
magyar levelező, mielőbbi
belepésre állást keres. Ci-
meket a kiadó kér. 3202

Intelligentes deutsches
Fräulein suche dr. Antal,
Str. Nic. Iorga (Zöldfa-u.)
21. sz. 3217H

Keresünk perfekt könyve-
lőnt azonnali belepésre.
Képzettség és eddigi mű-
ködését mngyelő ajánla-
tok fizetési igényekkel
„A. A.” jeligére a Heged-
düs Hirlapirodába külden-
dők. 3232H

Adás-Vétel

Eladó 296 beöltöztethető
ház, szőlők, földek, laká-
sok, butorozott szobák. —
Weisz Gizi, Str. Matei Ba-
sarab (Nyomda-u.) 4. 3164

Francia könyveket megvé-
telre kersek. Cim Heged-
düs Hirlapirodába. 3144H

Eladó, kiadó, csere laká-
sát 24 óra alatt elintézem.
Weisz Gizi str. Matei Ba-
sarab (Nyomda-u.) 4. 3165

3 drb gyönyörű antik go-
belin, 1 méter hosszú és
80-60 cm széles, eladó.
Str. Plevnei (Timár-utca)
8. sz. 3207

Eladók: kredenz, feiler,
íróasztal, 2 könyvszekrény,
körfűrészek, dekupírfűrés,
faesztergapad, csiszológép
(cipőgyártáshoz, famunkála-
tokhoz), porszívóhajtó ven-
tilátor, transmissziók, mun-
kaasztalok, műhely dob-
kályha. Strada Densusianu
(Jókai-u.) 12. sz., kapuval
szemben. 3086

Házak eladók. Házeladás
megbízások vállalk. —
Kölcsonőket megszerzünk.
Magánpénzeket jutálékkal
kihelyezünk. Adásvételi R-t
Parcul Traian 12. Ertesítés
delután. 405

Egy cimbalom eladó. Ér-
tekezni Germán, Oradea-
Mare, Str. Tace Ionescu 23.

Egy farkaskutya eladó. Str.
Gen. Holban (Széles-utca)
5. sz. 3221

Eladó 410 magán, bér és
kisebb házak 30,000-tól
8,000,000-ig. Házhelyek sző-
lők, földbirtokok. Toma
Józsefnél 9-12.ig, 3-6.ig
Str. Tache Ionescu (Körös-
utca) 3227H

Üzlethelyiség a központ-
ban borbély- és manikűr
üzletnek, irodának alkalm-
mas, minimális lelépés mel-
lett átadó. Dr. Farkas és
Dr. Bárdos iroda közvetíti.
3236

Machser

magyar vagy német for-
dításban 4 kötetben. —
Taleszek tiszta gyapju-
ból 1-a minőség, u. m.
gyermek, selyem és ta-
leszkuton. ספרין
מאות ודקות
legolcsóbban beszerez-
hetők: „Ezra”
könyvkereskedésben,
Strada Baros-utca 7. sz.

ROGER & GALLET
FEHÉR ÉS EGÉSZSÉGES
fogai lesznek ha
ROGER & GALLET
utólérhetetlen

FOGSZAPPANT
használ

ALUMINIUM DOBOZBAN

SAVON DENTIFRICE
ROGER & GALLET
PARIS

ÜVEGTÉGELYBEN

Étkezés után használjon
ROGER & GALLET SZÁJVIZET
KELLEMESE ÉS EGÉSZSÉGES

ROGER & GALLET

I. o. téglá

saját igaz hazaszállítva. — Rabitzlapok kaphatók.
Wasserstrom Sándor
tégla- és cserépgyárában
Siral Minelot (Bányászor) 33.
Eladó háztelkek kedvező fizetés feltételekkel.
Téglaeverők, be- és kihordómunkások felvételnek.

**Kosztümöt, kabátot és francia-
ruhákat** legszebben és legolcsóbban készit

Radó
Strada D. Cantemir (Beóthy
Ödön-utca) 6. szám alatt

A Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár
Oradea-Mare, Strada Cuza Voda (v. Szacsavay-utca) 18. szám alatti gyári helyiségében az összes

gyártmányait
detailban is engros gyári
árban árúsítja

regie felszámítása nélkül

A garantált vulkán fibre bőröndök árai:
30 55 60 65 70 75 cm
542 596 650 705 750 814 Lei

Nyomatott Sonnenfeld Adoli R-T, körtörögépén,